

**COMMISSIE VAN ADVIES
voor de zaken betreffende
DE BURGERLIJKE STAAT
en de NATIONALITEIT**

Aan de Staatssecretaris voor Rechtsbescherming
Mr. T.H.D. Struycken
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Privaatrecht
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Den Haag, 10 december 2024

Betreft: Internationale positie vermelding transgender ouder
uit wie een kind wordt geboren op de geboorteakte

Excellentie,

In uw brief van 10 oktober 2024 (kenmerk 5797624) heeft u de Commissie van Advies voor de zaken betreffende de burgerlijke staat en de nationaliteit (hierna: de Commissie) gevraagd te reflecteren op de vermelding op de geboorteakte van de transgender ouder uit wie een kind wordt geboren in het licht van de internationale positie van de relatie tussen ouder en kind. De Commissie is verzocht daarbij in ieder geval in te gaan op de volgende vragen:

- op welke wijze een geboorteakte met vermelding 'ouder uit wie het kind wordt geboren' in Nederland wordt omgezet naar een internationaal uittreksel,
- of er binnen de Commissie een beeld bestaat van de invloed van de wijze van vermelding van de geboorteouder op de geboorteakte op de erkenningskansen van het ouderschap van de betrokkene in het buitenland, meer in het bijzonder de ons omringende landen en breder de EU,
- of er daarbij iets valt te zeggen over de ervaringen van betrokkenen in Nederland en het buitenland met geboorteakten tussen 1 april 2014 en 1 maart 2023, toen de transgender man die een kind baarde steeds als moeder werd vermeld op de geboorteakte,
- of er andere overwegingen zijn met betrekking tot het internationaal verkeer van kinderen en hun transgender geboorteouder die naar het oordeel van de Commissie in aanmerking zouden moeten worden genomen.

U hebt deze vragen gesteld naar aanleiding van de door het kamerlid Flach ingediende motie, waarin de regering wordt verzocht (i) onverkort vast te houden aan het uitgangspunt dat op de geboorteakte de moeder vermeld dient te worden en (ii) te laten onderzoeken in hoeverre de wijziging van het Besluit burgerlijke stand uit 2022 tot problemen kan leiden in het internationale verkeer.¹

De Commissie heeft in haar vergadering van 12 november jl. de door u gestelde vragen besproken en bericht u daarover het volgende.

1. Vooraf merkt de Commissie op dat zij niet inziet dat artikel 22 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek uitdrukkelijk verplicht om op de geboorteakte de moeder te noemen, zoals de genoemde motie in de eerste overweging vermeldt. Artikel 1:22 lid 1 BW heeft uitsluitend betrekking op de bewijskracht van de geboorteakte en ziet niet op de vermelding van gegevens in die akte. Welke gegevens in de geboorteakte moeten worden vermeld, is bepaald in art. 38 e.v. Besluit Burgerlijke Stand (BBS) en art. 43 e.v. BBS.²

2. Met ingang van 1 maart 2023 is het BBS gewijzigd in die zin dat in artikel 43 BBS de sekseneutrale aanduiding 'ouder uit wie het kind is geboren' is opgenomen voor het geval dat personen van wie het geslacht in de geboorteakte is gewijzigd in 'mannelijk' na deze wijziging een kind baren.³ De persoon die juridisch man is ten tijde dat hij een kind baart, kan ervoor kiezen in de akte van geboorte van het kind te worden aangemerkt als 'ouder uit wie het kind is geboren'.

Eerste vraag: Op welke wijze wordt in Nederland een geboorteakte met vermelding 'ouder uit wie het kind is geboren' omgezet naar een internationaal uittreksel?

3. In de gevallen waarop deze eerste vraag betrekking heeft, wordt in de praktijk gebruik gemaakt van een gemeentelijk meertalig uittreksel, dat uiterlijk overeenkomt met het meertalige CIEC-uittreksel⁴ zoals dit wordt gebruikt voor de 'traditionele' relaties. In het gemeentelijk meertalig uittreksel worden twee ouders vermeld, ongeacht of zij man, vrouw of X zijn. Deze uittreksels worden uitgegeven voor gebruik in het buitenland. Het is de Commissie niet gebleken dat dergelijke uittreksels in het buitenland niet worden geaccepteerd.

Tweede vraag: erkenningskansen van het ouderschap in het buitenland, meer in het bijzonder de ons omringende landen en breder de EU

5. De Commissie is niet bekend met problemen die eventueel in het buitenland zijn gerezen in verband met de vermelding van de geboorteouder op de geboorteakte. In het algemeen geldt dat de vraag of in het buitenland een Nederlandse geboorteakte met vermelding van de

¹ Kamerstukken II 2023/24, 36 481, nr. 11, bijlage 1.

² Zie ook Asser/De Boer, Kolkman & Salomons 1-1 2020/100.

³ Zie Nota van Toelichting bij het Besluit van 28 november 2022 tot wijziging van het Besluit burgerlijke stand 1994 in verband met de aanduiding van het ouderschap van de persoon uit wie het kind is geboren in de akten van de burgerlijke stand en de latere vermeldingen daarbij, Stb. 2022, 484.

⁴ Overeenkomst betreffende de afgifte van meertalige uittreksels uit akten van de burgerlijke stand, Trb. 1977, 70. Nederland is sedert 26 april 1987 partij bij deze Overeenkomst.

geboorteouder kan worden erkend, wordt beheerst door het recht van het desbetreffende land. Voor zover de erkenning van een dergelijke geboorteakte wordt ingeroepen in een lidstaat van de Europese Unie, geldt dat niet in strijd mag worden gehandeld met het Europese recht. In dit verband wijst de Commissie nog op een recente uitspraak van het Hof van Justitie van de EU (HvJEU) van 4 oktober 2024.⁵ Het HvJEU heeft daarin zijn vaste rechtspraak herhaald dat bij de huidige stand van het Unierecht de burgerlijke staat van personen, waarvan de regels inzake (onder meer) genderidentiteit van een persoon deel uitmaken, behoort tot de bevoegdheid van de lidstaten, maar dat elke lidstaat bij de uitoefening van die bevoegdheid het Unierecht in acht moet nemen, in het bijzonder de vrijheid van elke burger van de Unie om op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven, door daartoe de burgerlijke staat van personen te erkennen die in een andere lidstaat overeenkomstig het recht van die lidstaat is vastgesteld.⁶

6. Voor zover in lidstaten wetgeving bestaat waarin is bepaald dat de transgender man die een kind baart als 'vader' wordt vermeld, zou de vermelding van de transgender man als moeder in een door een Nederlandse gemeente uitgegeven uittreksel op moeilijkheden kunnen stuiten. Een niet-erkenning van de geboorteakte zou in een dergelijk geval kunnen worden aangemerkt als een belemmering van de door het Unierecht gewaarborgde vrijheden. De vermelding van de transgender man als 'ouder uit wie het kind is geboren' kan in deze situatie een oplossing voor de erkenningsperikelen bieden. De Commissie merkt op dat het voordeel van de huidige Nederlandse regelgeving is dat de desbetreffende ouder zelf kan kiezen om in de geboorteakte als moeder dan wel 'ouder uit wie het kind is geboren' te worden vermeld en zo de erkenningskans in het buitenland kan vergroten.

Derde vraag: ervaringen van betrokkenen in Nederland en het buitenland met geboorteakten tussen 1 april 2014 en 1 maart 2023 waarbij de transgender man als moeder is vermeld

7. De Commissie is niet op de hoogte van ervaringen van betrokkenen in Nederland en in het buitenland met betrekking tot geboorteakten tussen 1 april 2014 en 1 maart 2023. In die periode werd de transgender man die een kind baarde steeds als moeder op de geboorteakte vermeld. Hetgeen de Commissie bij de beantwoording van de tweede vraag heeft vermeld, geldt *mutatis mutandis* ook voor de beantwoording van de derde vraag.

Vierde vraag: andere overwegingen m.b.t. internationaal verkeer

8. De Commissie heeft geen andere overwegingen die met betrekking tot het internationaal verkeer van kinderen en hun transgender geboorteouder in aanmerking zouden moeten worden genomen. De Commissie verwijst voor het overige naar het antwoord op de tweede vraag.

⁵ HvJEU 4 oktober 2024, C-4/23, ECLI:NL:EU:C:2024:845 (*M.-A.A./Directia de Evidență e.a.*).

⁶ HvJEU 4 oktober 2024, reeds aangehaald, punt 53, met verdere verwijzing.

De Commissie vertrouwt erop met het bovenstaande aan uw verzoek te hebben voldaan.

Hooachtend,

Prof. mr. P. Vlas

Voorzitter

mr. M.I. Hazelhorst

Secretaris